

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

Л.Н.ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТИ
ЕВРАЗИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ Л.Н.ГУМИЛЕВА
L.N. GUMILYOV EURASIAN NATIONAL UNIVERSITY

**«ЦИФРЛАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНДА ЗАМАНАУИ ТУРИСТІК
ИНДУСТРИЯНЫҢ ДАМУЫНЫҢ НЕГІЗГІ ТЕНДЕНЦИЯЛАРЫ МЕН
ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ»**

**экономика ғылымдарының докторы, профессор
СҰРАҒАНОВА САЙРАН ҚАБДРАХМАНҚЫЗЫН
еске алуға арналған халықаралық ғылыми конференциясының
ЕҢБЕКТЕР ЖИНАҒЫ
23 ақпан 2018ж.**

**СБОРНИК ТРУДОВ
международной научной конференции
«ОСНОВНЫЕ ТЕНДЕНЦИИ И ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ
СОВРЕМЕННОЙ ТУРИСТСКОЙ ИНДУСТРИИ В УСЛОВИЯХ
ЦИФРОВИЗАЦИИ»,
посвященной памяти доктора экономических наук, профессора
СУРАГАНОВОЙ САЙРАН КАБДРАХМАНОВНЫ
23 февраля 2018г.**

**PROCEEDINGS
of the international scientific conference
«THE MAIN TRENDS AND FEATURES OF THE MODERN TOURIST
INDUSTRY DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF DIGITALIZATION»,
dedicated to the memory of
Doctor of Economic Sciences, Professor
SURAGANOVA SAYRAN KABDRAHMANOVNA
23 February 2018**

Астана, Қазақстан
Астана, Казахстан
Astana, Kazakhstan

УДК 379.8(063)
ББК 75.81
Ц 71

Редакционная коллегия:

Декан экономического факультета, д.э.н., профессор Макыш С.Б.,
Заместитель декана, к.э.н., доцент Тажикенова С.К.,
Заведующий кафедрой «Менеджмент» д.э.н., профессор Толысбаев Б.С.
Заведующий кафедрой «Экономика» д.э.н., профессор Майдырова А.Б.,
Заведующий кафедрой «Туризм» к.э.н., доцент Дуйсембаев А.А.,
Доцент кафедры «Туризм», к.э.н., Мусина К.П.,
Старший преподаватель кафедры «Туризм», доктор PhD Агыбетова Р.Е.
Старший преподаватель кафедры «Туризм», магистр туризма Гиззатжанова А.Г.

Цифрландыру жағдайында заманауи туристік индустрияның дамуының негізгі тенденциялары мен ерекшеліктері: Халық ғыл. конф. еңбектер жинағы. – Астана: Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, 2018.

Основные тенденции и особенности развития современной туристской индустрии в условиях цифровизации: Сб. материалов межд. науч. конф. – Астана: Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева, 2018.

Proceedings of the international scientific conference **The main trends and features of the modern tourist industry development in the context of digitalization.** Astana, L.N.Gumilyov Eurasian National University, 2018.

ISBN 978-9965-31-984-6

Халықаралық ғылыми конференциясының еңбек жинағында цифрландыру жағдайындағы қазіргі заманғы туристік индустрияның негізгі үрдістері мен ерекшеліктеріне қатысты өзекті мәселелер қарастырылған.

В сборнике материалов международной научной конференции рассмотрены актуальные вопросы касательно основных тенденций и особенностей развития современной туристской индустрии в условиях цифровизации

The collection of materials on the international scientific conference considers important issues regarding the main trends and features of the modern tourist industry in the context of digitalization

УДК 379.8(063)
ББК 75.81
Ц 71

ISBN 978-9965-31-984-6

© Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, 2018

© Евразийский Национальный университет им. Л.Н. Гумилева, 2018

© L.N. Gumilyov Eurasian National University, 2018

Ұлы Адам, Дос, Ұстаз

2016 жылдың 7 қарашасында 68 жасында өмірден экономика ғылымының докторы, профессор Сұрағанова Сайран Қабдрахманқызы өмірден озды.

Сайран Қабдрахманқызы 30 жылдан аса жыл елдің жоғары оқу орындарында педагогикалық қызметпен айналысты. Ы.Алтынсарин атындағы білім академиясының корреспондент –мүшесі, Ресей Федерациясының Халықаралық ғылым және практикалық өндірісті ұйымдастыру академиясының мүшесі.

Сайран Қабдрахманқызы он жыл бойы Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің негізін қалаушысы және жетекшісі болды. Университетте жұмыс істеу кезінде ашылған экономика факультетінің барлық мамандықтар бойынша оқу жоспарлары мен мемлекеттік білім беру стандарттарын әзірледі.

С.Қ. Сұрағанова нағыз патриот және ірі қоғамдық қайраткер бола отырып, көптеген маңызды жобаларға қатысты. ҚР Мәжіліс Парламентінің жұмыс тобының мүшесі бола отырып, Сайран Қабдрахманқызы біршама комиссиялар құрамында жұмыс істеді. Белсенді азаматтық тұғырды ала отырып, С.Қ.Сұрағанова «Халықты еңбекпен қамту сұрақтары бойынша Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне өзгерістер мен қосымшаларды енгізу туралы» заңнаманы дайындауға қатысты. ҚР еңбек және әлеуметтік қорғау Министрлігінің, ҚР туризм және спорт Министрлігінің, ҚР білім және ғылым Министрлігінің, ҚР ауыл шаруашылық Министрлігінің жұмыс топтарында белсенді қызмет атқарды, ҚР білім және ғылым Министрлігінің жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру құжаттарын нострафикациялау бойынша комиссия мүшесі болды.

Сайран Қабдрахманқызы әкімшілік қызметті оқытушылық қызметпен бірге атқара отырып, ғылыми зерттеулер де жүргізді. Ол Қазақстанның Солтүстік аймақтарына тән, енгізу сипаттағы бірнеше ұсыныстар жасады, 150 -ге тарта ғылыми еңбектері, соның ішінде 17 монография, 10 оқу құралы мен оқулықтары шығарылды.

С.Қ. Сұрағанова «2006 жылдың Үздік оқытушысы», «2011 жылдың Үздік оқытушысы» гранттарының иегері, «Еуразия мақтанышы-2008» конкурсының лауреаты болды. ҚР білім Министрлігінің «ҚР білім берудің Құрметті қызметкері» төс белгісімен, «Астанаға 10 жыл» мемлекеттік марапатымен, сол сияқты ҚР білім және ғылым Министрлігінің бірнеше құрмет грамоталарымен нағратталды.

2005 жылдан бастап «Туризм» кафедрасына жетекшілік етті, ол «Туризм» мамандығының магистратурасын (2009 ж.) және PhD докторантурасын (2010 ж.) ашты.

С.Қ. Сұрағанованың жетекшілігімен 3 ғылым докторы және 20 аса ғылым кандидаттары дайындалды, оның 5-і экономика факультетінің оқытушылары, магистранттары.

Сайран Қабдрахманқызы өмірінің соңғы күніне дейін жоғары жұмысқа білеттілігін сақтады. Жұмысбастылығына қарамай ол әр уақытта өз ұжымына және студенттеріне ықыласты, көмек қолын ұсына білетін адам болатын. Ол ешуақытта өзгерістен қорықпайтын, әр уақытта заман талабына сай жаңалықты қабылдайтын, өз отбасы, туыстары мен достары арасында беделді тұлға бола білді.

Біз Сайран Қабдрахманқызын Ұлы Адам, Дос, Ұстаз ретінде танымыз.

С.Қ. Сұрағанованың жоғары марапаты ретінде- оның еңбектерінің беделі, оны танитын адамдардың махаббатымен және оны жылы лебізбен еске алуы деуге болады.

Великий Человек, Друг, Учитель

7 октября 2016 года на 68-м году жизни ушла из жизни доктор экономических наук, профессор Сураганова Сайран Кабдрахмановна.

Более 30 лет Сайран Кабдрахмановна осуществляла педагогическую деятельность в высших учебных заведениях страны. Являлась членом-корреспондентом Академии образования им. Ы. Алтынсарина, действительным членом Международной академии науки и практики организации производства Российской Федерации.

Сайран Кабдрахмановна была одним из основателей и бессменным руководителем экономического факультета ЕНУ им. Л.Н. Гумилева на протяжении десяти лет. За годы работы в университете осуществляла деятельность по разработке учебных планов и государственных образовательных стандартов по всем специальностям,

открытым на экономическом факультете.

Настоящий патриот и крупный общественный деятель С.К. Сураганова принимала активное участие во многих важных проектах. Будучи членом рабочей группы Мажилиса Парламента РК, Сайран Кабдрахмановна входила в состав ряда комиссий. Занимая активную гражданскую позицию, С.К. Сураганова участвовала в подготовке законопроекта «О внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты Республики Казахстан по вопросам занятости населения». Принимала активное участие в рабочих группах Министерства труда и социальной защиты РК, Министерства туризма и спорта РК, Министерства образования и науки РК, Министерства сельского хозяйства РК, являлась членом комиссии по нострификации документов высшего и послевузовского образования МОН РК.

Совмещая административную работу с преподавательской деятельностью, Сайран Кабдрахмановна занималась научными исследованиями. Ею издан ряд рекомендаций, имеющих внедренческий характер для Северных регионов Казахстана, опубликовано порядка 150 научных трудов, в том числе 17 монографий, 10 учебных пособий и учебников.

С.К. Сураганова являлась обладателем гранта «Лучший преподаватель 2006 года», «Лучший преподаватель 2011 года», лауреатом конкурса «Еуразия мақтанышы - 2008». Она была награждена нагрудным знаком Министерства образования РК «Почетный работник образования РК», государственной наградой «10 жыл Астана», а также отмечена рядом почетных грамот Министерства образования и науки РК.

С 2005 года Сайран Кабдрамановна заведовала кафедрой «Туризм», в 2009 году ею была открыта магистратура, а в 2010 году она открыла PhD докторантуру по специальности «Туризм». Под руководством С.К. Сурагановой подготовлены 3 доктора и более 20 кандидатов экономических наук, среди которых 5 преподавателей экономического факультета, а также магистранты. До последних дней Сайран Кабдрахмановна сохраняла колоссальную работоспособность. Несмотря на свою занятость, она всегда оставалась внимательным и отзывчивым человеком по отношению к своим многочисленным коллегам и ученикам. Она не боялась меняться, идти в ногу со временем и, при этом, оставалась верной себе, своей семье и друзьям.

В лице Сайран Кабдрахмановны мы потеряли великого Человека, Друга, Учителя.

Высшей наградой С.К. Сурагановой навсегда будет непоколебимый авторитет ее трудов, искренняя любовь и светлая память знавших её людей.

Great Person, Friend, Teacher

On October 7, 2016, at the 68th year of her life, Doctor of Economics, Professor Suranova Sairan Kabdrakhmanovna passed away.

For more than 30 years, Sairan Kabdrakhmanovna had taught at higher educational institutions of the country. She was a corresponding member of the Academy of Education named after S. Altynsarin, an active member of the International Academy of Science and Practice for Production Organization of the Russian Federation.

Sairan Kabdrakhmanovna was one of the founders and the permanent head of the Economics Faculty of the L.N. Gumilyov Eurasian National University for ten years. Over the years of work at the university, she was engaged in the development of curricula and state educational standards in all specialties, opened at the Faculty of Economics.

A true patriot and a prominent public person S.K. Suraganova took an active part in many important projects.

Being a member of the working group of the Majilis at the Parliament of the RK, Sairan Kabdrakhmanovna participated in the work of a number of commissions. Taking an active civil position, S.K. Suraganova participated in the preparation of the draft law "On Amendments and Additions to Certain Legislative Acts of the Republic of Kazakhstan on Employment Issues". She took an active part in the working groups of the Ministry of Labor and Social Protection of the Republic of Kazakhstan, Ministry of Tourism and Sports of the RK, Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan, Ministry of Agriculture of the Republic of Kazakhstan, was a member of the commission for the nostrification of documents of higher and postgraduate education of the Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan.

Combining administrative work with teaching, Sairan Kabdrakhmanovna was involved in scientific research. She issued a number of recommendations that have an innovative character for the Northern regions of Kazakhstan, published about 150 scientific works, including 17 monographs, 10 manuals and textbooks.

Suraganova S.K. was the holder of "The Best Teacher of 2006" grant, "The Best Teacher of the Year 2011", laureate of the "Pride of Eurasia 2008". She was awarded a breastplate of the Ministry of Education of the Republic of Kazakhstan "Honorary Worker of Education of the Republic of Kazakhstan", the state award "10-th anniversary of Astana", and also was awarded with a number of honorary letters of the Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan.

Since 2005, Sairan Kabdrakhmanovna headed the department "Tourism", in 2009 she opened a master's degree, and in 2010 she opened PhD doctorate in the specialty "Tourism".

Under the leadership of Suraganova S.K., 3 doctors and more than 20 candidates of economic sciences were trained, including 5 teachers of the Economics Faculty, as well as graduates.

Until the last days Sairan Kabdrakhmanovna retained tremendous performance. Despite her busy schedule, she always remained attentive and sympathetic person in relation to her many colleagues and students. She was not afraid to change, to keep up with the times and, at the same time, remained true to herself, her family and friends.

With Sairan Kabdrakhmanovna we have lost a great Person, Friend, Teacher.

The highest award for Suraganova will forever remain in unshakable authority of her works, a sincere love and fond memories of people who knew her.

- улучшение и развитие инфраструктуры туризма;
- создание и продвижение региональных брендов, маркетинг территории;
- сотрудничество с другими регионами в части реализации совместных проектов, подразумевающих синергетический эффект.

Достижение высоких показателей экономической эффективности туризма невозможно без вовлечения в процесс частных структур. Государству необходимо создать максимально комфортные условия для привлечения частных инвесторов. Крупные проекты требуют участия частного капитала. На таких принципах успешно реализуется целевая программа по развитию внутреннего невыездного туризма.

Таким образом, рассмотренный подход к оценке экономической эффективности туризма является адаптированным к методологическим особенностям ведения статистического учета, позволяет комплексно оценить динамику достижения целей высокой экономической эффективности сферы туризма, выявить «узкие» места по отдельным ее составляющим. Однако существует проблема универсального использования данной методики для иных регионов в связи с различиями в методологических подходах к статистическому учету в различных субъектах. В качестве решения видится повышение внимания на самых высоких уровнях к вопросу стандартизации методологии статистического учета в сфере туризма на государственном уровне.

Литература:

1. Avtonomov V. M. Istoriya ekonomicheskikh uchenii [History of economic thought]. Moscow: Filin', 2009.
2. Yuvanov E. I. Otsenka sotsial'no-ekonomicheskoi effektivnosti vnutrennego turizma v regione (na primere Primorskogo kraia): avtoref. dis. ... kand. ekon. nauk [Assessing socio-economic benefits of domestic tourism in the region (on the example of Primorsky Krai): Ph.D. in Economics dissertation abstract]. Vladivostok, 2006. 24 p.
3. Rubtsova N. V. Soderzhanie ponyatiya effektivnost' turistskoi deyatel'nosti [Content of the tourist activity efficiency concept]. Regional'naya ekonomika: teoriya i praktika [Regional economy: theory and practice], 2012, no. 18 (249), pp. 54–60.

ТУРИСТІК НАРЫҚТА ТУРИЗМ САЛАСЫН БАСҚАРУДАҒЫ ИНСТИТУТТАРДЫҢ РӨЛІ

Бисеков А.Т., Агыбетова Р.Е., Гизатжанова А.Г.

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана қ.,
Қазақстан Республикасы
E-mail: agybetova@mail.ru

Туризм саласы жақсы дамыған мемлекеттердің туризм саласын жоспарлаған кезде, тұрақты туризм саласын басқаруға қол жеткізетін жаңа құрал ретінде қарастырылады. Ал ең маңызды мәселе – басқаруға кім лайықты және туризм саласындағы ақпарат қаншалықты тиімді басқарылуда екенін білу. Соңғы онжылдықта туризм саласын басқару туралы пікірталас ғалымдар арасында феноменға айналды. Туризм саласын басқару туристік аймақтарды тұрақты басқаратын шешім ретінде қарастырылады, зерттеушілер туризм саласында басқаруды жүзеге асыру үшін үш мәселені айқындап алған жөн,- деп айтады [1]. Бірінші мәселе – бұл туризм саласы ақпаратты басқаратын құзыреттілігіне байланысты құқықтар мен нормаларды қамтитын заңнамалық мәселелерді анықтайды. Екінші – техникалық мәселе, ол туризм саласында мәліметтерді жинау, өңдеу және басқа тұтынушылар арасында тарату үшін бағдарламалық және техникалық қамтамасыз етуді қамтиды. Үшінші мәселе – туристік ақпаратты жинау, өңдеу және халыққа тарату үшін орталық мекемені қажет еткен институционалдық немесе мүдделі тарап мәселесі. Институттардың қатысуы маңызды және барлық кезеңдерді қамтиды [2].

Туризм саласын жоспарлауды жүзеге асыруда басты мәселе – туристік институттардың қатысуы болып табылады. Кеңінен қабылдау, иелену және жүзеге асыруды қолдауға қол жеткізу үшін жоспарлау үрдісінің бастапқы кезеңдерінен бастап, туристік аймақтарды қосқанда, барлық институттарды қамту маңызды болып отыр. Институттардың қатысуы, сондай-ақ, туризм саласын жоспарлаудың сапасын арттыра алатын білім көзі [3]. Туризм саласында түрлі іс-әрекеттерге қатысты міндеттердің бір-бірімен қабат келуі орын алғандықтан, туристік институттардың болашақ бағытын айқындау маңызды болып табылады. Туристік институттар ретінде туризм саласындағы ақпаратты басқарумен айналысатын үкіметтік ұйымдар, үкіметтік емес және білім беру мекемелері қарастырылуы мүмкін. Туризм саласында жоспарлау үрдісін зерттегенде, біздің зерттеуімізді жүзеге асыруға қатысты саяси шешімдерді қарастыруды қамтиды. Саяси мәселелер туристік мемлекеттік мекемелердің қатысуы мен міндеттерін қарастырады [4].

Туризм саласын жоспарлауды жүзеге асыруды төрт топқа біріктіруге болады: жоспарлау кезеңі; жоспарды бағалау кезеңі; жүзеге асыру кезеңі; жүзеге асырылғаннан кейінгі кезең. Сонымен қатар, институционалдық жоспарлар 1 суретте көрсетілгендей, әр кезеңге қатыстырылу керек.

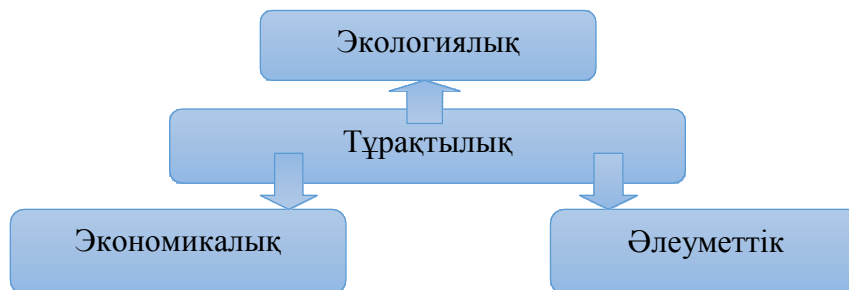

Сурет 1 – Мәліметтер негізінде авторлармен құрастырылған

Ескерту – [15]

Туризм саласын жоспарлауға туристік институттардың әрекеттерін енгізудің қажеттілігі туризм саласындағы көптеген әрекеттерге байланысты. Мемлекеттік реттеу, мұрағатты сақтау, телекоммуникация, шиеленістерді шешу және білім беру сынды әрекеттер салдарынан жағдайды басқару туризмдегі мемлекеттік мекемелердің рөлі мен міндеттерінің бірінен соң бірінің орындаруына әкеліп отыр [5]. Сонымен қатар, туристік ортада міндеттер әдетте институттар арасында “үнсідік” жағдайды тудырады. Деректерді жинауда, өңдеуде және басқалармен бөлісуде институттардың көбісі бір-бірінен бөлек жұмыс істейді. Мұндай жағдайда бірнеше институттар жинаған деректер артылып қалады және саланы басқару кезінде шашыраңқылық феномені пайда болады. Осыған қарамастан, институттардың мақсаттары әр түрлі болғандықтан, кейде түсініспеушілікке әкелуі мүмкін. Себебі, кейбір институттар қоршаған орта мәселелерін басқару мәселесі ретінде қарастырса, басқалары оны техникалық немесе әлеуметтік мәселе ретінде қарастырады. Осылайша, міндеттер туралы нақты өзара келісімге келмейді және туризм саласын жүйелі басқару бойынша бір түсіністікке қол жеткізбейді [6]. Туризм саласындағы ғылыми қауымдастықтар тұрақтылықтың бірқатар анықтамаларын берген еді, әсіресе туризмге негіздеген басқару саласында да, өзара мақсаттарға жетуде де адамның тұрақты басқаруы және қоршаған ортадағы өзара әрекеттестік ретінде қарастырады. Тұрақтылықтың бірнеше анықтамаларының болуының себебі нақты білім саласының қажеттіліктерімен байланысты. Біріккен Ұлттар Ұйымы 1987 жылы тұрақтылықты болашақ ұрпақтың қажеттіліктерін ескере отырып, қазіргі ұрпақтың қажеттіліктерін қамтамасыз ететін даму деп анықтады [7]. Осы таңдалған аралас әдіс ұсынған триангуляция әдісі арқылы тексеріледі. Триангуляция әдісі бір

құбылысты зерттеуде бірнеше зерттеу әдістемелерін тексеру және растау үшін ең келісімді әдіс. Ол соңғы нәтижелерді растайды. Триангуляцияның үш қыры берілген тұрақты элементтерге негізделеді. Туризм саласында институционалдық заңдық бағыттарды зерттеуде, себебі ол туризм саласының дамуын басқару үшін кеңістіктік деректерді және саясаттарды қамтамасыз етеді. Зерттеушілердің көбісі тұрақтылықтың үш негізі бар деп айтады: экологиялық, экономикалық және әлеуметтік, бұл 2 суретте көрсетілген.

Сурет 2 – Тұрақтылық элементтері

Ескерту – [16]

Экономикалық элемент экономикалық өсуге және туристік мақсаттарға қол жеткізетін жоспардың қаншалықты қабілетті екендігін анықтайды. Экологиялық элемент туристік ресурстарды басқару, қоршаған орта ресурстарын тиімді пайдалану және туристік ортаны қорғау мен дамытумен айналысады. Ол, сондай-ақ, экожүйе тұрақтылығына қатерді төмендетеді. Ал соңғы әлеуметтік элемент әлеуметтік дамуды қамтамасыз етеді, туристік жоспарлау туристік ортаның алуан түрлілігіне ие болу мен түсінуге, бағалауға көмектеседі. Туристік экономика мен қоршаған ортаны қорғау және даму байланысын нығайту арқылы туристік қауымдылықтардың өмір сүру деңгейін арттыруға болады. Туризм саласын жоспарлауды басқаруда тұрақтылыққа қол жеткізу үшін туристік мемлекеттік мекемелер әр тұрақтылық элементіне сәйкес топтастырылуы қажет [8-14].

Әдебиеттер:

1. Caldow C., Monaco, M. E., Pittman, S. J., Kendall, M. S., Goedeke, T. L., Menza, C., Kinlan, B. P. and Costa, B. M., (2015), 'Biogeographic assessments: A framework for information synthesis in marine spatial planning', *Marine Policy*. Elsevier, 51, pp. 423–432. doi: 10.1016/j.marpol.2014.07.023.
2. Olsen E., Fluharty D., Hoel A. H., Hostens K., Maes F. and Pecceu E., (2014), 'Integration at the round table: Marine spatial planning in multi-stakeholder settings', *PLoS ONE*, 9(10), pp. 1–10. doi: 10.1371/journal.pone.0109964. Ostrom, E., (2005), 'Doing institutional analysis', *Handbook of New Institutional Economics*, pp. 819–848. doi: 10.1007/978-3-540-69305-5_31.
3. Kelly C., Gray L., Shucksmith R. and Tweddle J. F., (2014), 'Review and evaluation of marine spatial planning in the Shetland Islands', *Marine Policy*. Elsevier, 46, pp. 152–160. doi: 10.1016/j.marpol.2014.01.017.
4. Frazão C., Domingos T., Adelaide M., Orbach M. and Andrade F., (2014), 'How sustainable is sustainable marine spatial planning? Part II – The Portuguese experience', *Marine Policy*. Elsevier, 49, pp. 48–58. doi: 10.1016/j.marpol.2014.04.005.
5. Stelzenm V., Lee J., South A., Foden J. and Rogers S. I., (2013), 'Practical tools to support marine spatial planning: A review and some prototype tools', *Marine Policy*, 38, pp. 214–227. doi: 10.1016/j.marpol.2012.05.038.
6. Jay S., Klenke T., Ahlhorn F. and Ritchie H., (2012), 'Early European Experience in Marine Spatial Planning: Planning the German Exclusive Economic Zone', *European Planning Studies*, 20(12), pp. 2013–2031. doi: 10.1080/09654313.2012.722915
7. Calado H., Ng K., Johnson D., Sousa L., Phillips M. and Alves F., (2010), 'Marine spatial planning: Lessons learned from the Portuguese debate', *Marine Policy*, 34(6), pp. 1341–1349. doi: 10.1016/j.marpol.2010.06.007.

8. Sala S., Ciuffo B. and Nijkamp P., (2015), 'A systemic framework for sustainability assessment', *Ecological Economics*. The Authors, 119, pp. 314–325. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.ecolecon.2015.09.015>
9. Inglés Yuba, E. and Puig Barata, N., (2015), 'Sports management in coastal protected areas. A case study on collaborative network governance towards sustainable development', *Ocean & Coastal Management*. doi: 10.1016/j.ocecoaman.2015.07.018.
10. Röckmann C., Leeuwen J. Van, Goldsborough D., Kraan M. and Piet G., (2015), 'The interaction triangle as a tool for understanding stakeholder interactions in marine ecosystem based management', *Marine Policy*. Elsevier, 52, pp. 155–162. doi: 10.1016/j.marpol.2014.10.019.
11. Heffernan P. B., (2015), Enablers Task Force on Marine Spatial Planning. Available at: <http://www.ouroceanwealth.ie/publications>
12. Taljaard S. and Niekerk L. Van, (2013), 'How supportive are existing national legal regimes for multi-use marine spatial planning? — The South African case', *Marine Policy*. Elsevier, 38, pp. 72–79. doi: 10.1016/j.marpol.2012.05.021.
13. Portman M. E., (2015), 'Marine spatial planning in the Policy. Elsevier, 61, pp. 8–15. doi: 10.1016/j.marpol.2015.06.025
14. Stocker L. and Kennedy D., (2009), 'Cultural Models of the Coast in Australia: Toward Sustainability', *Coastal Management*, 37(5), pp. 387–404. doi: 10.1080/08920750902855998.
15. McGinnis, M. D., and E. Ostrom. 2014. Social-ecological system framework: initial changes and continuing challenges. *Ecology and Society* 19(2): 30. <http://dx.doi.org/10.5751/ES-06387-190230>
16. Sala S., Ciuffo B. and Nijkamp P., (2015), 'A systemic framework for sustainability assessment', *Ecological Economics*. The Authors, 119, pp. 314–325. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.ecolecon.2015.09.015>

ЦИФРОВИЗАЦИЯ ЭКОНОМИКИ – НОВЫЕ ВОЗМОЖНОСТИ ДЛЯ ТУРИСТСКОЙ ОТРАСЛИ

Сыздыкбаева Б.У.

Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева,
г. Астана, Республика Казахстан
E-mail: syzdykbaeva_bu@enu.kz

Принятая в конце прошлого года Государственная программа «Цифровой Казахстан» направлена на повышение конкурентоспособности отраслей экономики и повышение качества жизни населения путем внедрения цифровых технологий.

Предусмотрены четыре ключевых направления реализации программы. Создание «Цифрового Шелкового пути» предполагает развитие надежной, доступной, высокоскоростной и защищенной цифровой инфраструктуры. Формирование «Креативного общества» даст импульс к развитию компетенций и навыков для цифровой экономики, позволит проводить работу по повышению цифровой грамотности населения и готовить отраслевых ИКТ-специалистов. Цифровые преобразования в отраслях экономики обеспечат повсеместное внедрение цифровых технологий для повышения конкурентоспособности различных отраслей экономики. Формирование «Проактивного цифрового правительства» гарантирует возможность усовершенствования системы электронного и мобильного правительства, а также оптимизацию сферы предоставления государственных услуг [1].

Экономические эксперты подсчитали, что в результате реализации Государственной программы «Цифровой Казахстан» доля сектора информационно-коммуникационных технологий в ВВП Казахстана к 2020 году достигнет 4,85%, а производительность труда в данной отрасли вырастет на 31%. Цифровая грамотность населения составит 80%, доля интернет-пользователей увеличится до 78%, а доля оказанных электронных государственных услуг по отношению к общему числу услуг, полученных в бумажной и электронной формах, увеличится до 80% [2].